

Dukkanenna Qarre

Leveled

Kuni irkisaanchu maxaafi 'USAID'inni afi'nonni woxu irkonni 'Save the Children'i, Rosu Ministerenna Wodiidi Daga Dagoominna Manni Qoqqowu Mangiste Rosu Biiro mittimmate sumiimmenni qixxaawe attamamino.

2009 M.D

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

Dukkanenna Qarre

Kifile 4

Lamala 3

Gafa Mite

Dukkanenna Qarre Songote Giddo

Barru Hamusete. Hawaasi qarqarira Tuulate mannu olluu olluunni fule jawa dagucho hunda songino. Olluu manni aju akkali songo digatino. Songote badheenni,

“Qarqaru co’imma xe’ne dhibbaho regecci assitanno!”

yaanno adawarsha waajju shari aana balka assine borreessine mannu songinowa huxxaho suntoonnihu ille amadanno.

Aninna Dukkane Haranfamaha ilaancho mite
hobbaate haa'ne hingammora lekka tunge qaanfanni
hee'noommo. Wodana marre iillineemmowa worre
albira hinge calla gugguunfanni hee'noommo. Tenne
gugguufanke giddoonni songino mannira aanaho
fullummo. Mannu ma"afi'rinokka yine songonniwa
shiqqi yineemmo woyite mittu gujjo kaajju illete
kolishsho maxanxire wodhino manchi songino
mannira albaanni uurre anga wixanni qeenfatanno.

Manchu kuni illetenni lae diafannoho. Xeertote hee're
la"annohura maricho assanni nooro xawe dileellanno.
Shiqqi yee la"annohura kayinni wolereeti. Hada
manchu kuni mannu qarqaru co'imma agadhanno
gede rosiisanni hiddannaawanni no. Manchu assanni
nooreno ikko songo ofollino manni assanni noori
lowota leellinoekkihura ani hajanta diassoommo.

Dukkane manna konne shiqqi yine la'nammora
hasidhino. Ani kayinni xeeni yanna ikkitinohura
ha'ne hinganna xeenu doogo amadannonke
yee bidhattoommohura alba hige qaafummo.

Manchu, “Qarqaru co’imma xe’ne dhibbaho regecci assitinonke!” yaanni hururame coyi’ranna macciishshitino Dukkane, “Qarre , Manchu yaannota shinqella macciishshino?” yitue. Ani macciishshoommokkihu gede ikke, “Mayyaanni no ikka isi?” yuummota, “Qarqaru co’immarewe rosiisanni no.’ yite qaaffanni nooti taxxi yite geeqqe la’ue. Ani kayinni ane doofaarre afoommohura yitinota balalse giwummo.

Dukkane higge higge woxarattanni qarrissue. Woxarattosenni albira hige qaafa ho’litueta mannu songinowa marre boodere gaffi assinummo. Anino diwona mara giwummo gedeetina manchu rosiisannore bolli yee macciishsha hanafummo. Dukkane widira hige caaqqi yee laeemmo woyiteno anenni baasse macciishshitanni noo gari qi’miindeenna nafu affannoha dilawanno. Wona muddamummo haja’yanni kainohunni hifa ga’nummota baala hawummo.

Hoola ani Maganohona! manchu aaniidi illesinnilla lae diafannona wodanu ille fa'nitinosiho. Qarqaru co'imma mayimma lainohunninna co'immate xe'ne abbitanno gawajjore, dirosiisanni noona tattayise tuganni no! Rososino, "Qarqaru co'imma yaa mannu hee'ranno qarqara addi addi ishininni keereensi'rate." yaanni rosiisa hanafe albira hige sufi.

Qoleno, "Tini qarqaru co'imma hanaffannohu mininniiti. Annu annunku, ama amanti heedhanno mine co'isi'ranna biifise amaxxa hasiissannosi. Mannu galanno mini dhibba abbitanno lubbuwa qalamatenna lophate ma'no assidhanno ishini hee'rannoha ikka dihasiissannosi. Dandaamiha ikkiro saadanna mannu addi addinni galiro woyyanno. Ikka hoogiro kayinni mannunna saada galtanno qarqara co'immatenni amada hasiissanno," yaanni rosiisanno. Songote ofollino manni baalu qonteesse macciishshanni noo gari wore assi'nanniho.

Giddosi minu amadore xawisanni, "Mini giddo babbaxxino bayichi hee'rara dandaanno. Lawishshu

gedera hadiri, holginna boosaalli egennamminowaati. Mine ganyine feyatenni co'imma agara hasiissanno. Mine fiinanni woyite boosaallo calla ikkikkinni qaccuwa baalanta feya hasiissanno. Mitu mitu manni roso assi're ille la"annowa boosaalli geeshsha woy aliido calla co'isanno. Kayinnilla holgisanna daallasu woriido co'insannikkiha ikkiro dhibba kalaqqanno lubbuwa hakko ishini giddo ri'e kalaqantara dandiitanno. Konni daafira mini giddo kawa ka'anna qaccuwa baala fiine seekka hasiissanno.

Qoleno, Minu aana qiissa'nete gishshi hee'rannoha ikkirono yanna yannatenni feya hasiissanno. Sagale qishi'nannanna gafi'nanna fulanno ishineno fiine mittowa gamba assine madaara woy giira hasiissanno ikkinnina nafara farsha asse ollola dihasiissanno. Nafara anfi gede tunganniha ikkiro teenne qalara dandaanno. Hakko teennino qole mannaho dhibba kalaqqanno.”

Wole widoonni, “Saada galtannowano hattonni co'icha assa hasiissanno. Mini giddo lalu, ge'reewu,

meu, harre, faradu, lukkuwunna wolootu saadano heedhara dandiitanno. Kuri saada galtannowa co'inse amada hasiissanno. Co'imma mannaho calla ikkikkinni saadateno hasiissanno. Co'imate xe'neni saada amadanno dhibbi mannahono waajjinanniha ikkara dandaanno.

Coy gedera, saada galtannowa co'isa hoongiro saadate widoonni lawaawanno dhibbi kalaqamara dandaanno. Tini mannu anna calla gawajjo abbitannoha ikkikkinni saada uminsa aanano qarra abbitanno,” yaannino rosiisilla.

“Qarqaranke hunannori giddu mittu shumate marriwa baala ofollate. Shumate anfiwa ofollinanniha ikkiro mannu keeraanchimma aana lowo mitiimma iillitanno. Bushu fooli gawwu yaanni saihamma higiha baala qarrisannohu shumate anfiwa ofollinanniha ikkirooti. Busha foole calla ikkikkinni rooru godowu giddu dhibbi kalaqamannohu shumate aana afollino teenni galagale sagaleta aana afolle jarme sayisannaati. Konni daafira, shumate mine seekkine hakko calla

horonsi'ratenni babbaxxino dhibba gargadha dandiinannita hawa dihasiissanno.

Shumate mine garunni seekki'nenna co'inse amaxxine dhibba gargadha dandiinanni hee'ne doogimale akimete mine marre fushshi'nanni woxi majjaha di'ikkanno. Konni daafira qarqarinkera afamanno manni baalunku shumate mine loosi'ra qarqaru co'imma xe'nenni kalaqamanno dhibbinni umosi gargadha hasiissannosi," yaanni rosiisanna mannu umo alenna woro qole milli assanni roso adhanno.

Manchu co'imma lainohunni rosiisanno rosi coommanni hee'reennaenni yanna yannitanni noo daafira Dukkane alburni ganummo. Iseno Manchu rosiisanno roso wodaninni maciishshitanni no daafira yanna martino deerra dila'ino. Ani alburni ganummota yanna la'anno woyite ha'neemmowa iillineemmo geeshshi yanna ofollinoommo.

Hakkiichinni bararraaqe qiphi assite maahoyyese xawissue. Ani songote giddonni suutunni qaccera fulummota Dukkaneno lulluqqite hoode'ya ka'e daggu.

Gafa Lame

Dukkanenna Qarre Doogote Aana

Songonniwa keeshshinoommohura yanna Haranfama mare higate hashshitanni no. Kaameela giddineemmo yineemmokki gede kaameelunnita heleqqo nafa hoongummo. Konni korinni ani lekka tuge qaafanni Dukkane jawaachisha yoroommo. Dukkane qaaqqi'ya su'minni woshshitannie “Qaa'misaanna maa hunte ha'rattoe?” yitue. Anino huurose macciishshe badhera hige caaqqi yeemmo woyite Dukkane sheengartanni no. Anino qaafu'ya jilba ajishe suuta

ikkummo. Konne mereero rakke iillitueti wona manchu songonniwa co'imma lainohunni rosiisire wirro qolte xa'ma hanaffue.

Huwachishshaera hasidhinori noota albisenni hegersoommo. Xa'mose afii fa'nora, "Qaa'misaanna manchu rosiisirinni wodanaho gashshittori no?" yitue. Anino, qarqaru co'imma agara minitano gobbatano miitteenni amaddannota ikkase wodanchoommota kulummose. Iseno, "Hanni ledde tittirte kulie!" yitue.

Anino ledde xa'masenni hifatoommohu gede ikke, "Mancho hiissitannoe!" yoommonkunni "Kulie yoottaro nafara fii'ra, mine biifisi' ra balaxxanno; mine seekkine co'insihu gedensaanni nafarano ishinaawannokki gede co'icha assa hasiissanno. Ani wodanchoommori konneetina hannu ati ledattari nooro abbi." yuummose. Dukkanenno, "Garaho. Tittirte xawisitto gari manchu rosiisi gari ledde mare xaade kushshi yiinoe. Ikkollana kayinni mitturi deoottori no." yite umu dananchinni lekkate qubbichi geeshsha la'ue.

Anino, “Hanni deummori maati?” yee
hoo’lummokkinni, “Mineno nafarano, balaxannore
deotto. Manchuno yiinona co’imma agadha
hanaffannohu meessinniiti; hanni giddoonni
uddi’rootto shamize goowa seekkitte lai; hattonni
lekkate wodhootto kaalsera waa gante egenoottoha
dilawannoe. Seekkite laotto? Atera leeltinonso
aneralla leeltino ikka? Ani laumma gede woluno
hatto la”annota afootto?” yitanni xa’manna ufa
makkaraarsite russitue.

Anino so’ro’ya afanni hee’renni Dukkanera
yekkeeramate hedo shiqishummo. Togo yuummoro
marartae ikka yee hede, “Dukka’ya hiittenne yanna
afi’re ati yaattare baala hayishi’re afeemmo? Soodo
sooddanno kiirro dikko xinqanni noommo; mito
woyite isinni waa waasa yuummokkinni mininni fule
ha’ranna la’anni nootta; uddannannire hedeemmo
yanna isi hiitti noe?” yuummo. Haafa yeella file
hoo’loommona coye’ya haadhinokkita albise aana
la”anni noommo.

Iseno dawaro qolate ariiffatte nooti huurose gotti assite, “Ani atera hoola Qaa’misaanna! Ane mini loosi biqinoe gara affanni nootona mitto barra nafu qaaquulle woshshite amme ooso uddano tenne cuu’e”e; kaalse tennera waa ganne”e yite egennootto? Ati hajante dhaa’miteenna oosono cawa assa gibbinoni? Mayira ati yanna hoogakki calla korkaata assatto?” yitueta haa’re qoleemmore hooge jalli yuummo.

Bashshonkunni ise iimi uullanni kae, “Tee mancho maa doofaaratta?” yaanni hoseemmoti techu anera iillitinoeta afummo. Tenne giddo hee’renni Dukkane co’imma xe’ne hase arrassa hasi’rummo. Fokkifatella iserano arrasso xenqisiisate wo’naaloommo ikkinnina ise aana mitteno co’immate xe’ne afate didandoommo.

Dukkane aanaanni tuqqitino naxali goffe waajjooti. Uddidhinoti shinshine uddano ille qassannote. Lekkanna albase seekkite hayishidhe mitore fiidhino. Koatteseno seekkite hayishidhino. Wole agurina

ilaanchote mitore giddo worte anga amaddino zambeelle nafa lowo geeshsha biifadote. Kulle arrassinanniseri mitturi dinona hige ma”assi’ranni daafureemmo.

Iseno ane yitannoe gede ikkoommota afoommohura balaxe giddo’yara qole aagiintaawummo. “Eewanni; co’imma dimininnina, meessinni hanaffanno; anera lamenti gattinoe. Bisu yanna yannatenni hayishshi’rano gattinoe; udiinneno ikkiro xurinoha aanaho wodhe tuutira fula’ya digaraho; minunna nafaru biinfillira haja diassemmo.” yee ani anenkura hasaawummo.

Ani aneneete mishe Dukkanera, “Dusha yaatta garaati; anewa gattino,” yuummose. Iseno, “Dimoromootto; halaalella coyi’roottona tenne umikki, minikkinna qarqarikki co’imma agarate badhe dihigattona,” yitue. Anino “Tennella ha’ne hingona tenne hingeenna la”attaena,” yee dawarummose.

Gafa Sase

Dukkanenna Qarre Haranfamaha

Dukkanenna ani Qawaaxxo hobbaate xa'minammora Haranfama marre iillinummo. Doogote qarqaru co'imma lainohunni illenke danchareno bushareno la'anna sa'noommo. Mitowa doogaasinu shumate dubbaho ofollanna la'neemmo woyite saalano giiramano karsine shawwu yine sa'neemmo. Mitu nafari ishinaawe beco bainohuno xaadannonke woyite addinta dadilline sa'ne ha'neemmo. Mitowa kayinni mannu qarqarinsa co'imma kaa'lamanni agadhanna daa" antoommo qachino duuchaho.

Qawaaxxo”o nafara iillineemmo woyite ooso nafara co’issanni kachaachantanni no. Ninke affuti dodde dagge daae yitunke. Nafara seennunna labballi ooso mimmito kaa’lite nafara biifissanni no. Mitu baattote giddonni fulino ishine maxaranno. Mitu moolanna shama nafara tuttugamino ishine xinqanno. Mitu feyanchunni nafara feyaanni mimmitu ledo beellamannoho. Gamu daraarcho nafara kaasanni qamba yaanno.

Tini haja ane dila’annote yaannohu nookkiha baalunku fuuli fuulisinni werri wexxi yaanno gari woleho rosicho aannoho. Mittu lekkatenni ha’re afannokki beetti nafa uulla shirri yaanni hee’renni madafete daraarcho kaasanna la’ne dhaggeeffantummo. Ninke olliira fayyaalessu assannokkire hakku bisu muso afi’rino beetti nafa nafara biifisate assanni noo sharro afoo amaxxine daa”anteemmo gede assinke.

Qaaquullu jawaante mimitoho kullanni, ninke oosorano tenne jawaante halchinanni Qawaaxxo”oo

waalcho iillinummo. Ani ciratto bookaanse,
“Ko mini manna?” yuummota mineenni idayicho
soortannoti beettu ama “Yeewe yaanno!” yitunke.
Hakkawoyintenni keere haa’ne “Mannu mine no.”
yineenna minira e’nummo.

Waalcho heeshshi yinanni hee’neenna hixichonna
bursa giirroonnihu danchu fooli gawwu yee einke.
Hakko fooli tanni yee su’naannanke ofollineemmowa
leellinshinke. “Aleenni sa’e.” yineenna boosaali
ma’nara gaffi assinummo. Dukkane illese hadirira
qolte geeqqanno. “Maa la’anni no ikka?” yee laeemmo
woyite mannunna saada addi addi waalchi widoonni
e’ara loonsoonni gara la’anni jalli yitino.

Ani Dukkane cigiletanni kise, wodana holgi ilaancho
widira qoltanno gede assummo. Dukkane abbitinore
beettu amara hiixattuta aninni balaxe, “Holgi
manna!” yee woshshummo. Qawaaxxo holge
heedhe shaaladu qaalinni “Yee” yitueta, “Haqqu
aaninni dirroe bushshu!” yee hobbaate haa’rummo.
Qawaaxxono dukko gidoonni heedhe, “Anera dirroe!”

yitueta Dukkaneno badosenni, “Qawu, iloe bushshu! Ga’moe bushshu! Ga’mitoe bale! Bushshu anera hagiidhoe!” yitanna Qawaaxxo woro woroonni agarte, “Ane ga’moe! Anenni! Anera hagiidhoe” yitanni dawartanno.

Hobbaate haa’ne ka’nummota buna iillinsha geeshsha Dukkane ilaanchote ledo hasaawa iibbishshu. Ani kayinni minu co’immanna biinfilli qalbe amadeennae ani anewa hasaawa hanafummo. Wodani’ya giddo, “Ane baitto! Mama nootto Qarre! Mama galtanni nootto? Malawanno nafarira heedhanni nootto? Maa labbanno uddano uddidhe tuutira fultanni nootto?” yaanni aneneeto xa’motenni morondiseemmo.

Gumuloteno, anetanna qaenke xe’ne wonshi’rate murci’re kaummo. Meessaneeti’ya co’imma agadhate, nafara’yanna mine’ya biifisi’rate hakkonni afoo fulummo. Dukkanerano tenne gumulo’ya hakko sammi yee, fulle ha’nanna doogote hasaawummose.

